

Deelnemer 'oerfal' na oorlog cel in

SIETSE DE VRIES

Dankzij zijn koelbloedigheid verliep 'de oerfal' op de Leeuwarder gevangenis eind 1944 goed af. Een jaar na de oorlog werd deelnemer Gerard Reeskamp veroordeeld tot vier jaar cel.

Gerard Reeskamp - in de oorlog heette hij onder anderen Harry - was operatieleider van het verzet in de Zuidwesthoek. Bij de overval had hij de leiding over het groepje dat op de hoek Keizersgracht/Oosterkade met zijn wapen, een bren, klaarzat om eventueel met geweld in te grijpen.

Toen halverwege de overval een auto met twee Duitsers het gevangensterrein opreed, ging Harry erachteraan om te voorkomen dat ze de boel zouden verraden. Hij gebod zijn manschappen niet eerder te schieten dan wanneer hij geschoten had. Hij wachtte tot de Duitsers aanbelden. Pas toen hij zag dat de overvallers de Duitsers overmeesterden, borg hij zijn pistool weg.

Hessel Bouma (72) uit Scharnegoutum moest aan Gerard Reeskamp denken toen hij een artikel over iepenloftspul 'De oerfal' in Leeuwarden las. Hij is momenteel bezig met het boek 'Scharnegoutum in oorlogstijd', dat volgend jaar op 4 mei uitkomt. Daarin heeft hij een

Hessel Bouma uit Hoornsterzwaag is bezig met een boek over het verzet in Scharnegoutum e.o. Daarin staat een verhaal over Gerard Reeskamp. FOTO LC/JAN DE VRIES

Gerard Reeskamp stierf in 1970 'as in ferbittere man'

hoofdstuk gewijd aan het tragisch verlopen leven van Reeskamp.

Reeskamp kreeg in mei 1945 alle lof toegezwaaid door het Militair Gezag voor zijn bijdrage aan het verzet: „Mede door zijn optreden heerschte er, vooral in de laatste dagen en uren, onder de Duitse bezetting groote verwarring, waardoor verschillende „planmässige“ operaties geen voortgang konden vinden.” Een half jaar later werd hij opgepakt en tot vier jaar celstraf veroordeeld, omdat door zijn toedoen zwarthandelaar Hantsje Zijlstra om het leven was gekomen in het laatste oorlogsjaar.

Bouma is voor zijn boek de archieven ingedoken en trof daar onder andere de verslagen aan die verzetsstrijders na de oorlog maakten in op-

dracht van Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten. Daarin trof hij een heel ander beeld van Reeskamp aan dan uit het driedelige 'Bezettingstijd in Friesland' van Pieter Wijbenga naar voren komt. Wijbenga kwalificeert Harry als een man „met de moed en de mentaliteit van een gangster” en schrijft dat hij weinig geliefd was bij anderen in het verzet.

Bouma wist al dat Wijbenga het verzet met een Friese, gereformeerd gekleurde bril heeft beschreven in zijn boeken.

„Mar Harry hat er de grûn echt yn-wåde. Harry kaam fan bûten de provinsje en hie hjir neffens Wijbenga neat te sykjen. De Friezen rêden sels wol mei it ferset. Boppedat hie Harry, dy't troud wie, wat mei in frou út Skearnegoutum en dat koe neffens

Gerard Reeskamp

Wijbenga hielendal net.”

Reeskamp was volgens Bouma absoluut geen gangster. Waar andere verzetsleiders wel eens al te gemakkelijk grepen naar het wapen van de liquidatie van mensen die gevaarlijk waren voor het verzet, loste Reeskamp dergelijke kwesties bijna altijd op met praten en waarschuwen. Het geld dat hij zwarthandelaren afhandig maakte, droeg hij altijd keurig af aan de LO, de landelijke organisatie voor onderduikers.

Aan de dood van Hantsje Zijlstra had hij in feite part noch deel. Toen Sneek tussen kerst en nieuwjaar geconfronteerd werd met duizend evacués, probeerde het verzet bij een aantal zwarthandelaren geld los te weken voor de opvang. Harry leende zijn pistool aan de mannen die op

Hantsje Zijlstra af gingen. Toen Zijlstra zich verzette tegen de beide mannen, schoot een van hen hem uit zelfverdediging in de voet.

Zijlstra kwam in het ziekenhuis terecht, Harry zocht hem daar op om uit te leggen dat het absoluut niet de bedoeling was geweest op hem te schieten. Een week later overleed Zijlstra aan een longontsteking. De rechtbank oordeelde een jaar na de oorlog dat Gerard Reeskamp verantwoordelijk was voor zijn dood. Van de vier jaar cel heeft hij twee jaren echt uitgezeten.

Volgens Hessel Bouma heeft de affaire diepe sporen achtergelaten bij Reeskamp. „Foar de oarloch wie er drogist, letter hat er wat besocht mei homeopatyske middels. Hy is in 1970 stoarn as in ferbittere man.”